

Kansen Benutten

recreatie en toerisme in Opsterland
2016-2020

INHOUD

hoofdstuk 1 - Inleiding.....	2
Recreatie en toerisme in Opsterland	2
Koersen op Kansen, Kansen Benutten	2
hoofdstuk 2 - Kansen benutten in Opsterland	3
Kansen voor recreatie en toerisme in Opsterland	3
Voorwaarden scheppend beleid	3
Doelgroepen	4
Sectoren	4
hoofdstuk 3 - Kansen Benutten in Zuidoost Friesland.....	5
Friese Wouden	5
De vijf belevingswerelden van de vakantieganger	5
Zuidoost Fryslân: een veelkleurig gebied	6
Het merk Friese Wouden.....	7
Uitvoeringsprogramma de Friese Wouden.....	8
Ambitie	9
Merk Fryslân	10
hoofdstuk 4 - Routegebonden recreatie	11
hoofdstuk 5 - Dagrecreatie	12
hoofdstuk 6 - Cultuurrecreatie	14
Musea	14
hoofdstuk 7 - Vaarrecreatie	15
Trends en ontwikkelingen.....	15
Vaarrecreatie in cijfers.....	15
Opwaarderen van de Turfroute naar Mini-Dm-klasse	16
Verbindingen in de regio met de Turfroute	16
Toeristische betekenis Turfroute voor Zuidoost Friesland	16
Cultuurhistorische en landschappelijke betekenis Turfroute	17
Economische betekenis Turfroute voor Zuidoost Friesland	17
Stichting Nije Kompanjons.....	17
Toekomstvisie en ambities voor de Turfroute	18
hoofdstuk 8 - Verblijfsrecreatie	20
Verblijfsrecreatie toekomst en trends	20
Verblijfsaccommodaties in Opsterland	20
Zonering van de verblijfsrecreatie	22
hoofdstuk 9 - Promotie in Opsterland	24
hoofdstuk 10 - Middelen	26
Toeristisch Platform Opsterland	26

HOOFDSTUK 1 - INLEIDING

Recreatie en toerisme in Opsterland

De sector toerisme en recreatie heeft voor het platteland een belangrijke sociaaleconomische betekenis gekregen. Ondernemers grijpen steeds meer hun kansen om initiatieven te ontwikkelen, als nevenactiviteit of als hoofdactiviteit.

Opsterland vormt met haar specifieke ligging in zuidoost Friesland een schakel tussen het Friese Merengebied en de toeristische regio de Friese Wouden. De natuur en de landschappen vormen een waardevol decor voor de toeristische sector met vele mogelijkheden op het gebied van wandelen, fietsen, varen en paardrijden om zo te genieten van rust, ruimte, natuur en cultuur.

De kwaliteit van het fiets- en wandelnetwerken is sterk toegenomen. De paden maken deel uit van de netwerken in de Friese Wouden. Routegebonden toerisme kan daarop sterk worden uitgebreid en de dagrecreatie bevorderd. Dagrecreatie wordt ook gestimuleerd door cultuurtoerisme in Beetsterzwaag, maar onze gasten kunnen ook gemakkelijk een bezoek brengen aan de stedelijke kernen Groningen, Drachten, Leeuwarden en Heerenveen.

De boot is steeds meer een vervoermiddel tussen toeristische regio's met aansluiting op de landrecreatie. De heropening van het Polderhoofdkanaal zorgt er voor dat de bekende vaarroute, de Turfroute, een schakel vormt tussen de Friese Wouden en de Friese Meren. Via het Polderhoofdkanaal vormt de Turfroute met de Lits-Lauwersroute een prachtige oostelijke vaarroute door Fryslân van Appelscha tot Lauwersoog.

Ontwikkelingen op het gebied van Toerisme en Recreatie in Opsterland hebben een duurzaam karakter. In alle plannen spelen mensen, milieu en economie (de drie P's van People, Planet, Profit) een belangrijke rol. Bij duurzaam toerisme in Opsterland gaat het om het hebben van een leuke vakantie, zonder het milieu en de mensen en hun cultuur te schaden. Belangrijk element is de bestemming, de inrichting en het beheer van de ruimte. Opsterland wil de aanwezige landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden versterken. De kwaliteit van het huidige aanbod moet zeker in stand worden gehouden en waar mogelijk verbeterd. Nieuwe ontwikkelingen worden gestimuleerd met het accent op kwaliteitsverbetering. Om de toerist aan Opsterland en omgeving te binden moeten er voortdurend gewerkt worden aan voorzieningen voor de gasten, waardoor het verblijf van de toerist wordt bevorderd en verlengd.

Opsterland houdt hierbij sterk rekening met de omliggende toeristische regio's en zoekt de samenwerking met de omliggende gemeenten in de toeristische regio de Friese Wouden.

Koersen op Kansen, Kansen Benutten

De nota *Kansen Benutten, recreatie en toerisme in Opsterland 2008-2010* was het vervolg op de kadernotitie *Koersen op Kansen* en gaf aan waar de kansen liggen en welke kansen er in de periode 2008-2010 en daarna benut moesten worden. Met deze eerste nota Kansen Benutten heeft de gemeente Opsterland een belangrijke aanzet gegeven tot nieuwe toeristische ontwikkelingen in Opsterland. De gemeente wil samen met ondernemers en de overige instanties de kansen benutten en deze samenwerking moet leiden tot een gezonde en bloeiende toeristische sector. *Kansen Benutten* is destijds dan ook tot stand gekomen in samenwerking met de diverse partners en belanghebbenden uit de sector recreatie en toerisme.

Kansen Benutten besteedt aandacht aan de Openluchtrecreatie en de Verblijfsrecreatie. Voor de periode 2010-2014 heeft de raad van Opsterland aangegeven dat Kansen Benutten uitgangspunt blijft van het beleid. De doelstellingen van Kansen Benutten zijn nog steeds actueel en sluiten aan bij de bestuurlijke visie *Romte en Ferskaat* van de gemeente Opsterland. Daarom is in 2015 gekozen voor een actualisatie van de bestaande beleidsnota *Kansen Benutten, recreatie en toerisme in Opsterland*. Sinds *Kansen Benutten 2008-2010* profileert de gemeente Opsterland zich binnen de samenwerkende gemeenten van zuidoost Fryslân als trekker op het gebied van recreatie en toerisme. Op regionaal niveau is er een sterke behoefte aan coördinatie en afstemming. De gemeente Opsterland hecht grote waarde aan een regierol van de gemeenten in de regio Zuidoost Friesland (Heerenveen, Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Smallingerland en Opsterland) en zal dit actief blijven uitdragen. Het effect van nieuwe ideeën en initiatieven in de gemeente en in de regio wordt versterkt door samenwerking binnen de sector. Nieuwe initiatieven hebben kans van slagen indien de ondernemers uit de sector eveneens willen inzetten op regionale samenwerking met als doel een nieuwe toeristische identiteit voor Zuidoost Friesland, de toeristische regio Friese Wouden.

HOOFDSTUK 2 - KANSEN BENUTTEN IN OPSTERLAND

Doelstelling:

- We willen toeristen verleiden tot een meerdaags verblijf in Opsterland.
- We willen ruimte bieden voor de ontwikkeling van de toeristische sector in Opsterland en in de voorwaardenscheppende sfeer actief bijdragen aan het optimaliseren van de toeristische mogelijkheden binnen Opsterland.

Kansen voor recreatie en toerisme in Opsterland

De gemeente wil de recreatieve en toeristische mogelijkheden in Opsterland bevorderen door voorwaarden te scheppen voor nieuwe ontwikkelingen. De gemeente wil ondernemers als dragers van deze sector faciliteren en stimuleren en kiest er nadrukkelijk voor om op dit punt nauw samen te werken met de omliggende gemeenten.

De recreatieve mogelijkheden van Opsterland zijn - ook economisch gezien - nog lang niet uitgeput. Voor een groei van recreatie en toerisme liggen er volop kansen. Steeds meer mensen kiezen voor actieve vormen van recreatie en dat is wat Opsterland in ruime mate kan bieden.

Voor de werkgelegenheid is de toeristische sector van belang. Toerisme en recreatie vormen voor Opsterland dan ook een belangrijke en kansrijke economische sector. Voorwaarde hierbij is dat de ontwikkelingen moeten passen bij het kleinschalige karakter van het platteland en de aard van de bestaande bebouwing en landschappelijke contouren. Samen met de buurgemeenten, de provincie Fryslân en ondernemers in deze sector willen wij de ideale voorwaarden creëren.

Opsterland beschikt over een grote variatie aan natuurschoon en cultuurlandschappen. Met als speerpunten de zandverstuivingen, bossen en heide bij Bakkeveen, de landgoederen bij Beetsterzwaag-Olterterp, het beekdal en de zandruggen van het Koningsdiep en het stelsel van vaarroutes, waaronder de Turfroute, aansluitend op het Friese Merengebied. Opsterland heeft een uitgebreid stelsel van prachtige vaar-, wandel-, en fietsroutes en ruiterspaden, bestemd voor de bewoners van Opsterland, voor dagjesbezoek uit de regio en voor toeristen van elders.

De toerist vraagt om kwaliteit en comfort. De gemeente staat open voor nieuwe toeristische initiatieven en zal hierin sturend optreden richting, zodat nieuwe initiatieven het gewenste kwaliteitsniveau krijgen. Het huidige aanbod biedt al talloze aanknopingspunten voor de toename van het toerisme met als kernaanbod natuur, cultuur, fietsen, wandelen en varen.

Voorwaarden scheppend beleid

Op verschillende beleidsterreinen verandert de verhouding tussen samenleving, overheid en politiek. Gemeenten maken een ontwikkeling door van alles zo veel mogelijk zelf doen naar het ervoor zorgen dat anderen initiatieven kunnen ontplooiën. De veranderende maatschappelijke en financiële situatie dwingt de gemeente steeds meer tot het beperken van haar inzet tot de gemeentelijke kerntaken.

Steeds vaker komt het accent dan ook te liggen op het faciliteren van initiatieven van derden (burgers, maatschappelijke organisaties, ontwikkelaars, ondernemers, coöperaties etc.), waarbij vaak sprake is van een combinatie van gemeentelijke maatregelen en projecten en initiatieven van derden. De gemeente Opsterland wil ruimte bieden voor de ontwikkeling van de toeristische sector, waarbij kwaliteit boven kwantiteit gaat, en zorg wordt gedragen voor een goede recreatieve infrastructuur. De gemeente heeft hierin een voorwaardenscheppende rol en een stimulerende, coördinerende en ondersteunende taak. Ze fungeert als intermediair bij de uitvoering en organisatie van verschillende projecten.

Vanaf 2007 stelt de gemeente structureel middelen beschikbaar voor het stimuleren van het toerisme in Opsterland. Daardoor zijn er sindsdien tal van nieuwe nieuwe infrastructurele projecten tot stand gekomen en is er sprake van een versterking van de organisatie van de toeristische sector in gemeentelijk, regionaal en provinciaal verband. Sinds 2011 is de opbrengst van de toeristenbelasting de basis voor het budget bij het uitvoeren van het toeristisch beleid Kansen Benutten.

Opsterland streeft naar een gezond ondernemersklimaat met ontwikkelingskansen voor de toeristische sector. Toerisme en recreatie blijft een speerpunt van het beleid, met inzet op de ontwikkeling van kwaliteitsimpulsen voor deze sector, passend in het landschappelijk karakter van Opsterland. Het gaat om het optimaliseren van de toeristische mogelijkheden, waardoor de recreatieve ontwikkelingen, ook voor de eigen bewoners, worden vergroot. Het gaat ook om het behoud en het ontwikkelen van een vitaal platteland met al zijn natuur, zijn landschappelijke en cultuurhistorische waarden en met een eigen veelzijdige bedrijvigheid. Het toekomstperspectief in

relatie tot werkgelegenheid in Opsterland is natuurlijk sterk afhankelijk van de autonome ontwikkeling van bestaande recreatiebedrijven, maar via doelmatige projecten en maatregelen kan de overheid een belangrijke stimulans geven aan de groei van het toerisme.

Doelgroepen

De eigen bevolking en de regionale instroom zijn belangrijke doelgroepen voor de dagrecreatie. Het verder ontwikkelen van de routegebonden recreatie staat voorop: fietsen, wandelen, paardrijden. De gemeente wil de recreatieve mogelijkheden (ook voor de eigen bewoners) vergroten. Toeristen en recreanten eisen kwaliteit wanneer ze een regio, bedrijf of voorziening bezoeken. Kwaliteit van de toeristische voorzieningen is voor de gemeente dan ook een harde voorwaarde voor een succesvolle toekomst.

Opsterland is bij uitstek een geschikte bestemming voor de ouderen van nu, die steeds uithuiziger worden in hun vrijetijdsbesteding. Het aantal vakanties in binnen- en buitenland neemt toe, doordat deze ouderen welvarender, mobieler en hoger opgeleid zijn dan de ouderen van voorheen.

Vrijetijdsactiviteiten zoals wandelen en fietsen winnen nog steeds aan populariteit. Er is een groeiende markt voor nieuwe producten en diensten rondom zorg, wellness en wellbeing in een aantrekkelijke, natuurlijke omgeving. De actieve senioren zijn mensen met tijd en middelen voor toeristische en recreatieve activiteiten die prijs stellen op kwaliteit en comfort, zekerheid, persoonlijke aandacht en rust. Zij vragen om nieuwe vormen van kwalitatief hoogwaardige voorzieningen. De behoefte aan luxe, privacy en vooral comfort neemt toe en vraagt om een kwaliteitsverbetering in de verblijfsrecreatie.

Opsterland wil de groei van de vaarrecreatie bevorderen door het realiseren van betere voorzieningen langs de Turfroute. Een grote impuls voor de vaarrecreatie in Opsterland zal uit gaan van de heropening van het Polderhoofdkanaal. Het verblijf van de watertoerist wordt verlengd door het maken van een kwaliteitsslag in goede (wal)voorzieningen.

Jongeren, studenten en scholieren maken in toenemende mate gebruik maken van goed uitgeruste groepsverblijven met aantrekkelijke arrangementen. Ook hier zal kwaliteitsverbetering van de accommodaties voorop dienen te staan.

Sectoren

Realisering van beleid van de gemeente Opsterland en het optimaliseren van de toeristische mogelijkheden zal plaatsvinden in de volgende sectoren.

- Routegebonden recreatie
- Vaarrecreatie
- Dagrecreatie
- Cultuurrecreatie
- Verblijfsrecreatie
- Promotie en organisatie

HOOFDSTUK 3 - KANSEN BENUTTEN IN ZUIDOOST FRIESLAND

Friese Wouden

De Friese Wouden is een regio in de Zuidoosthoek van Friesland en bestaat uit de gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Weststellingwerf (zie kaartje), die gezamenlijk de Friese Wouden als 'Land van Natuurlijk Ritme' vormen.

De Friese Wouden ligt tussen het laag gelegen Friese Merengebied en het hogere Drents plateau. Beekdalen hebben in grote mate de ruimtelijke structuur van dit gebied bepaald. Waar andere Friese regio's worden gekenmerkt door kleigronden komt deze grondsoort in de Friese Wouden nauwelijks voor. De belangrijkste grondsoorten in deze regio zijn veen en zand. Zuidoost Friesland ligt tussen de drie Nationale parken het Drents-Friese Wold, de Alde Feanen en de Weerribben-Wieden en het natuurgebied Fochteloërveen. Kenmerkend voor het gebied zijn de beekdalen, coulisselandschappen, heidegebieden, de Turfroute en de bossen bij Beetsterzwaag, Appelscha en Bakkeveen. In Zuidoost Fryslân liggen twee stedelijke centra: Heerenveen en Drachten. Daarnaast zijn de dorpen Gorredijk, Oosterwolde en Wolvega belangrijke economische regionale centra. In het streekplan van de provincie Fryslân zijn binnen de Friese Wouden Appelscha, Oldeberkoop, Noordwolde en Bakkeveen aangeduid als recreatiekernen waar nieuwe grootschalige en intensieve recreatieve voorzieningen geconcentreerd worden.

Zuidoost Fryslân herbergt een bijzondere en unieke combinatie van natuur, oude landschappen, kunst, cultuur, historie, op lifestyle gericht ondernemerschap (shopping, wellness), gastronomie en authenticiteit. Er is een aantal exclusieve, hoogwaardige ondernemingen met een landelijke bekendheid. Op het gebied van toerisme heeft Zuidoost Fryslân een lange geschiedenis. De kracht van Zuidoost Friesland is gelegen in de aantrekkelijke en afwisselende natuur en landschappen. In combinatie met een fijnmazig netwerk van fiets-, wandel en ruiterspaden is de regio Friese Wouden uitermate geschikt voor landrecreatie.

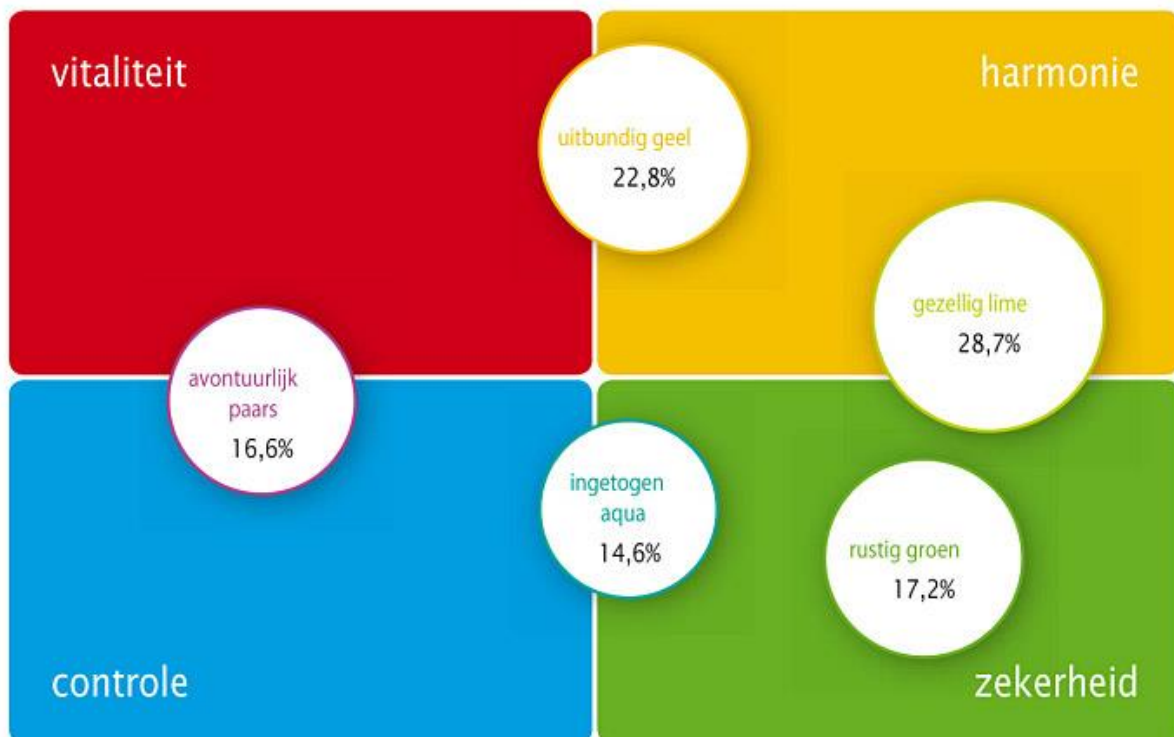
Daarnaast zijn er diverse kernen die allen hun eigen attractiewaarde hebben. Beetsterzwaag, Oldeberkoop, Appelscha, Akkrum en Oranjewoud zijn van een bijzondere toeristische kwaliteit. Gorredijk, Wolvega en Oosterwolde hebben zowel voor de bewoner als de bezoeker een prima winkelaanbod en horeca. Heerenveen en Drachten hebben als grootste kernen in het gebied bovendien een (boven)regionale verzorgingsfunctie op het gebied van winkelen, horeca en attracties. Attracties als Thialf, Outdoor Appelscha en zwembad de Welle zijn eveneens als slechtweervoorziening erg waardevol voor het toeristisch aanbod.

In de ontstaansgeschiedenis van het landschap zijn de Linde-en Tjongervallei, Koningsdiep en Kromme Ee bepalend. De Turfroute is de verbindende schakel tussen de vaargebieden van Friesland, Drenthe, Overijssel en Duitsland. Door een directe verbinding met het Friese merengebied via Akkrum/Nes, Nij Beets/De Veenhoop en Drachten is de noordkant van de Friese Wouden meer op vaarrecreatie georiënteerd. Dit brengt nieuwe kansen met zich mee. Het accent ligt op een koppeling van water- en landrecreatie met als doel meer bestedingen aan de wal.

De regio kan profiteren van haar geografische ligging. De Stellingwerven verbinden Zuidoost Friesland met de toeristisch aantrekkelijke provincies Drenthe en Overijssel. Smallingerland is verbonden met de Friese Meren en de Noardlike Fryske Walden. De historie van Zuidoost Friesland is goed af te lezen uit de landschappelijke diversiteit. Het gebied vertelt het verhaal over vervening en de gevolgen daarvan voor de samenleving en het landschap. Over Zuidoost Friesland als bakermat van het socialisme, maar ook over statige buitenverblijven en weelderige tuinen van de stadhouders en de Friese adel. Voor de toerist zijn beleving en bijzondere ervaringen erg belangrijk. De cultuurhistorische verhalen, regionale trots en tradities kunnen op een slimme manier met deze trend worden verbonden.

De vijf belevingswerelden van de vakantieganger

In 2008 heeft de Recron een groot landelijk onderzoek laten uitvoeren naar de wensen, behoeften en belevingswerelden van de Nederlandse vakantieganger. Wie zijn ze en wat willen ze? Uit dit onderzoek werd duidelijk dat binnen de bevolking van Nederland vijf groepen te onderscheiden zijn. Elke groep met eigen kenmerken en wensen.

Uitbundig geel

Uitbundig geel is de spontane, gezellige en sociale groep. Het is de groep echte vakantiegangers. Een vakantie hoeft niet zo extreem te zijn, als het maar actief, sportief, gezellig en verrassend is. Contact met anderen - familie, vrienden, kennissen - is gewenst en leuk. Uitbundig geel zoekt campings en bungalowparken waar de voorzieningen goed zijn en waar genoeg te doen is voor iedereen. Uitbundig geel is een grote groep in Nederland!

Gezellig lime

Gezellig lime houdt net als geel ook van gezelligheid en sportiviteit, maar het mag allemaal een tikkeltje rustiger en het hoeft ook allemaal niet zo lang. Het gezin is belangrijk. Vakantie is voor de lime gasten lekker vrij zijn, rust en ontspanning, even weg van de dagelijkse verplichtingen en dan gezellig met het gezin iets leuks doen: fietsen, bbq-en, een spelletje spelen. Een bungalowpark of camping in Nederland geeft een echt vakantiegevoel, maar vaak moet de gezellige lime groep wel meer op de kosten letten.

Rustig groen

Vakantie is voor de rustige, groene belevingswereld vooral een kwestie van doen waar men zin in heeft, zowel actief zijn als rust nemen, even niets aan het hoofd hebben, binnen een entourage van mooie natuur en aantrekkelijke landschappen. De consument uit de groene wereld heeft niet zulke bijzondere wensen. In eigen land is veel moois te zien en te ontdekken.

Ingetogen aqua

Vakantiegangers in het segment aqua kunnen als rustig en ruimdenkend worden getypeerd. In deze belevingswereld vinden we veel empty nesters, die weer tijd hebben voor hun eigen hobby's en interesses. Inspirerende maar rustige en actieve vakanties horen daar ook bij. In Nederland gaat men graag meerdere keren op pad, op een rustig moment naar de (kleinere) camping of bungalowpark met veel privacy. Cultuur en (kalme) sportieve mogelijkheden - wandelen, fietsen, nordic walking - worden gewaardeerd.

Avontuurlijk paars

Avontuurlijk paars is de wereld van mensen die graag iets nieuws willen beleven of ontdekken in hun vakantie. Gewoon is niet goed genoeg voor deze groep. Ze gaan op zoek naar een bijzondere ervaring. Dat mag een tikje wild zijn - een boomhut of een survivaltent - maar het bijzondere kan 'm ook zitten in het beleven van luxe en exclusiviteit. Avontuurlijk paars is meer met zichzelf bezig dan met de anderen. Men trekt ze dus eerder met iets individueels dan met het 'groepsgebeuren'.

Zuidoost Fryslân: een veelkleurig gebied

Als een ondernemer of een groep ondernemers binnen een bepaald gebied kans ziet zich op een of enkele van die groepen te richten, dan kan men een grote groep werkelijk op hun gevoel kan aanspreken. En dat is wat we willen in Zuidoost Fryslân. Uit het oogpunt van (regio)marketing zou het ideaal zijn wanneer voor Zuidoost Fryslân één doelgroep zou bestaan die helemaal op dit gebied zou

'vallen'. Dat is niet zo, en zou ook geen recht doen aan de omvang en de verscheidenheid van het gebied en aan de verschillende soorten aanbieders in Zuidoost Fryslân. Zuidoost Fryslân biedt meerdere belevingswerelden voor diverse doelgroepen. Deze belevingswerelden corresponderen met de landschappelijke verscheidenheid. De authenticiteit van het gebied maakt dat mensen in Zuidoost Fryslân een gevoel van tijdloosheid krijgen, van ontsnapping aan de stress van het moderne, jachtige leven binnen een bijpassende landschappelijke entourage.

Binnen deze veelkleurigheid ligt het accent enerzijds op de groepen *'uitbundig geel'* en *'gezellig lime'* (Appelscha, Bakkeveen) en anderzijds op *'rustig groen'* (verspreid over het gebied). De groep *'ingetogen aqua'* bevindt zich voornamelijk in de 'kunst- en museumboog' Heerenveen - Beetsterzwaag - Drachten. Deze groep is getalsmatig kleiner, maar wel groeiende. Hetzelfde geldt voor de groep *'avontuurlijk paars'* die zich vooral concentreert in Appelscha (Outdoor Appelscha), rond het watersportgebeuren in de Veenhoop en rond Sportstad Heerenveen. Grontmij|Vandertuuk/Karmel kiezen voor een doelgroep 'bewust groen'; een combinatie van de doelgroep 'rustig groen' als constante onderlegger voor het gehele gebied in een glijdende schaal naar 'ingetogen aqua' aan de ene kant (Heerenveen-Beetsterzwaag-Drachten) en 'gezellig lime' respectievelijk 'uitbundig geel' aan de andere kant (Appelscha, Bakkeveen). Vanuit dit palet kan een stevig merk 'Zuidoost Fryslân' groeien

Het merk Friese Wouden

De beste manier om een markt te veroveren, is te bouwen aan een sterk merk voor Zuidoost Fryslân'. Dat wil zeggen: een "naam, begrip, teken, symbool of ontwerp, of een combinatie daarvan erop gericht om de producten van (de ondernemers van) Zuidoost Fryslân te identificeren en te onderscheiden van die van andere groepen aanbieders. Het gaat erom dat de potentiële gasten dit gebied zien als de beste bevrediging van hun behoeften". Het merk 'Zuidoost Fryslân' is sterk als het helder is voor de consument, geloofwaardig, een gevoelige snaar raakt bij de doelgroep en motiveert tot het brengen van een bezoek.

Met het benoemen van het toeristisch profiel in 2009 is een start gemaakt met het creëren van het imago van de regio en nauwere ondernemerssamenwerking. Dit profiel is vastgelegd in het rapport van Grontmij|Vandertuuk/Karmel onder de noemer *De Friese Wouden Authentiek, Inspirerend, Aangenaam, Actief*. Sindsdien wordt er vanuit dit profiel gewerkt aan promotie en ondernemerssamenwerking binnen de regio.

De natuurlijke beleving van de tijd – het natuurlijke ritme – is de rode draad geworden voor het bewaren en het genieten van de schoonheden van de Friese Wouden. De pay-off van het gebied is dan ook Land van Natuurlijk Ritme. Een verrassend, authentiek en gastvrij gebied waar men zich thuis voelt en nieuwe energie kan opdoen. Het landschap en de atmosfeer van Zuidoost Friesland vragen om een duurzaam toeristisch beleid met een balans tussen economische, maatschappelijke en sociale ontwikkeling. Duurzaam toerisme beschermt en versterkt de aantrekkingskracht van de Friese Wouden. In de profilering van de regio heeft dit thema een prominente plek.

Zuidoost Fryslân kan het beste in de markt worden gezet als een regio waar men nog echt van het leven kan genieten, waar men veel kan beleven, onverwachte ontmoetingen kan hebben, inspiratie kan opdoen, onthaasten en weldadig kan verblijven in een groene en duurzame omgeving. Waar men kan ondervinden dat niet het vele goed is, maar het goede veel. Waar men geprikkeld wordt om de zintuigen open te stellen en het eigen karakter - de authenticiteit - van de streek te ontdekken: wandelend, fietsend, varend, sportend of onthaastend.

Vele soorten gasten zullen zich door deze propositie aangesproken voelen: rustzoekers, natuurliefhebbers, tweeverdieners, jonge gezinnen op zoek naar 'kwaliteitsmomenten', kapitaalcrachtige senioren, zorgtoeristen, liefhebbers van kunst, cultuur en landschap. De kernwaarden op basis waarvan het merk de Friese Wouden wordt gecommuniceerd zijn:

1. *Actief* -
op alle niveaus, fietsen, wandelen, varen, nordic walking, sporten, outdoor, glijdende schaal van 'uitbundig' via rustig/ingetogen naar 'avontuurlijk' ;
2. *Inspirerend* -
kunst, musea, galleries, cultuur, historie, evenementen, accommodaties;
3. *Authentiek* -
echt, karaktervol, robuust, streekproducten, natuur, groen, landschap, landbouw, generatiebestendig;

4. *Aangenaam - lifestyle, wellness, gezondheid, culinaire genoegens/gastronomie, onthaasten.*

De natuurlijke beleving van de tijd – het natuurlijke ritme – is de rode draad geworden voor het bewaren en het genieten van de schoonheden van Zuidoost Fryslân.

Dit dient de toon te zetten voor de regiomarketing onder de noemer:

De Friese Wouden, land van natuurlijk ritme.

Uitvoeringsprogramma de Friese Wouden

Operationele doelstelling uitvoeringsprogramma

1. Vermarkten:

- Jaarlijkse groei met 5% van de bezoekersaantallen(= aantallen bezoeken aan dagattracties + aantallen overnachtingen)
- De (toeristische) naamsbekendheid van de Friese Wouden is met 10% gestegen.
- Groei van 15% van aantal unieke bezoekers van regio gerelateerde webpagina's van www.friesland.nl.

2. Verbinden:

- De sector R&T kent een goed gestructureerde toeristisch-economische keten in 2020:
 - In de regio is de marketing goed georganiseerd.
 - In de regio is sprake van een structurele samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs.
- Het TNFW bekleedt een centrale positie in een goede ondernemerssamenwerking.
- 80% van de toeristisch-recreatieve ondernemers is direct of indirect betrokken bij het TNFW.
- De sector R&T heeft een solide publiek-private financiering voor verbinding en vermarkten.

3. Ontwikkelen

- Het toeristisch-recreatief aanbod is in kwaliteit (naar waardering van de gast) aantoonbaar toegenomen
- De kwantiteit van het toeristisch-recreatief aanbod (paden en routes) is toegenomen.

Het toeristisch profiel De Friese Wouden is de basis voor een uitvoeringsprogramma voor de toeristische regio De Friese Wouden. Provinciale en gemeentelijke overheden slaan de handen ineen om gezamenlijk projecten en maatregelen te plannen, waarmee de regio op de kaart kan worden gezet als belangrijk unique selling point van de provincie Fryslân. Landrecreatie en routegebonden recreatie zijn belangrijke elementen in de Friese Wouden. Daarmee onderscheidt deze regio zich van de Friese Wadden, de Friese Elfsteden en de Friese Meren. Zuidoost Friesland is met haar kernkwaliteiten dan ook een waardevolle aanvulling op het merk Fryslân.

Overheden zetten in op het creëren van gunstige voorwaarden voor een sterk ondernemersklimaat voor recreatie en toerisme. De provincie en de gemeenten willen het uitvoeringsprogramma in nauwe samenwerking met de diverse partners realiseren. In de regio zijn diverse stichtingen, verenigingen, organisaties en instellingen met hun achterban actief binnen recreatie en toerisme.

In 2012 is de Stichting Toeristisch Netwerk Friese Wouden (TNFW) opgericht, een overkoepelend samenwerkingsverband van alle toeristisch-recreatieve ondernemers en andere organisaties in het gebied. TNFW moet zich als een belangrijke partner gaan ontwikkelen voor de gemeenten en de provincie.

De Stichting Toeristisch Netwerk Friese Wouden heeft primair tot doel: *“de bedrijvigheid in de toeristisch-recreatieve sector in Zuidoost Fryslân in de breedste zin van het woord te stimuleren, waarbij ook kunst en cultuur, landschap en natuur, infrastructuur en leefomgeving van de bewoners van Zuidoost Fryslân betrokken worden, om zo bij te dragen aan de stimulering van de economie in deze regio.”* (statuten Stichting).

Naast het programma van TNFW Land van Natuurlijk Ritme geven de programma's Gastvrij Fryslân 2014-2017 van de provincie Fryslân en De Streekagenda Zuidoost richting aan het uitvoeringsprogramma. De Streekagenda is gericht op versterken van regionale samenwerking en gebiedsgerichte aanpak in Zuidoost Fryslân. Recreatie en toerisme is één van de vier thema's in de Streekagenda. Binnen het thema zijn de volgende aandachtsgebieden:

- routegebonden recreatie
- marketing, promotie en organisatie

- productontwikkeling
- kwaliteit voorzieningen

Het uitvoeringsprogramma Gastvrij Fryslân 2014-2017 van de provincie kent vier kernthema's:

1. internationalisering; aantrekkelijk maken voor buitenlandse bezoekers aansluitend bij programma CH2018
2. recreatieve basisinfrastructuur met als speerpunten:
 - a. een dekkend routenetwerk voor wandelen, fietsen en (elektrisch) varen
 - b. een slimme en daadkrachtige marketing
 - c. een goede digitale basisinfrastructuur
 - d. het handhaven van de programmatische aanpak
3. duurzaamheid en kwaliteitsverbetering; strategie tot verduurzaming en verbetering van de sector.
4. innovatie; gebiedsinnovaties, nieuwe verdienmodellen, verbinding met andere sectoren.

Ambitie

De ambitie in de regio is de omzet en werkgelegenheid in de toeristische sector in Zuidoost Fryslân, aangeduid als Bruto Toeristisch Product (BTP), in de periode tot 2020 duurzaam richting het gemiddelde niveau van Friesland te laten groeien. Het Friese BTP is de totale geldwaarde van alle toeristische goederen en diensten die door Friesland in een jaar worden geproduceerd.

Uit de cijfers van het werkgelegenheidsregister van de provincie Fryslân blijkt dat de toeristische werkgelegenheid in 2014 in Fryslân 6,5% van de totale werkgelegenheid bedraagt. In Zuidoost Fryslân bedraagt de toeristische werkgelegenheid 5,0 % van de totale werkgelegenheid in de regio. Bijschakelen betekent een groei van 30 %. Om die ambitie te realiseren is een samenhangend uitvoeringsprogramma opgesteld met drie programmalijnen, te weten vermarkten, verbinden en ontwikkelen.

De gemeente Opsterland wil dat de effecten van deze ambitie jaarlijks gemonitord worden op provinciaal en regionaal niveau, maar ook binnen de eigen gemeente. De opbrengst van de Toeristenbelasting is daarvoor een belangrijk instrument door een de koppeling met de omzet- cq overnachtingscijfers.

Vermarkten

Het recreatief-toeristisch aanbod moet in Zuidoost Fryslân verder worden ontwikkeld. De grootste aandacht daarbinnen dient naar het vermarkten uit te gaan. Zuidoost Fryslân kent vele parels, maar is relatief onbekend binnen het Friese toeristische product. Er moet meer promotie worden bedreven vanuit een gezamenlijke strategie. Dat moet primair vanuit de regio zelf aangedragen worden waarbij Merk Fryslân met de regionale aanjager daarin een grote trekkende rol kan vervullen. Naast het verleiden van gasten om naar de Friese Wouden te komen, is het ook van groot belang om toeristen en de eigen bewoners in de regio goed te informeren, aangenaam te onthalen en activiteiten te laten ondernemen.

Vermarkten bestaat in dit uitvoeringsprogramma uit twee pijlers:

1. promotie en profileren: de schatten van Zuidoost Fryslân goed over het voetlicht brengen met als doel meer bezoekers naar de regio te halen.
2. informatieverstrekking en gastheerschap: gasten in de regio zo goed mogelijk van dienst zijn door informeren en een aangenaam verblijf verzorgen.

Verbinden

Geen sector is zo divers als die van recreatie en toerisme, ook in Zuidoost Fryslân. Om daarbinnen een goed gastheer/-vrouw te kunnen zijn, hebben ondernemers behoefte aan goede en actuele data over welhaast alles wat er in hun directe omgeving te doen is.

Een ander aspect van het functioneren binnen de recreatief toeristische sector is de wetenschap dat je dit niet alleen doet. Om op de kwaliteit van de toeristische beleving meer grip te hebben, is samenwerking van belang. En dus moet er verbinding tot stand komen; elkaar leren kennen, weten wat het aanbod is, gasten door kunnen sturen, arrangementen maken, enz.. Het gehele netwerk, met alle ondernemers en andere partijen en betrokken burgers, heeft behoefte aan informatie (nieuwsbrieven, facebook, free publicity), wil elkaar leren kennen door bijeenkomsten en seminars, heeft behoefte aan (bedrijfseconomische) cijfers, wil in contact komen met collega's en met onderwijsinstellingen en andere innovatieve partners. Uitwisseling met als doel uitgedaagd te worden en productverbetering en zo impliciet de regio te versterken.

Ontwikkelen

Zuidoost Fryslân heeft veel te bieden en is een regio die zichzelf stevig in de toeristische etalage moet gaan zetten. Verbeteringen moeten plaats vinden op meerdere terreinen waaronder infrastructuur,

voorzieningen, bebording en bewegwijzering en digitalisering. En dat alles vanuit de optiek van de gebruiker/gast/bezoeker.

Publieke en private partijen moeten samen het verhaal van de regio compleet te maken. De rol die toeristische aanbieders uit de Friese Wouden is daarbij van groot belang. De gemeente Opsterland wil dat de lokale of regionale overheden de regiomarketing van de Friese Wouden bij voorkeur in handen geven van een sterke ondernemersstichting in nauwe samenwerking met de provinciale regiomarketingorganisatie merk Fryslân. De toeristische aanbieders zullen daardoor sterker betrokken raken met het concept Friese Wouden. Dit wordt nog aanzienlijk versterkt door de continuering van de werkzaamheden van een regiomarketeer of regioaanjager.

Merk Fryslân

In 2014 is de nieuwe organisatie die zich bezighoudt met de marketing en promotie van de provincie Fryslân en de Wadden van start gegaan. De naam van de organisatie is Stichting Merk Fryslân. De opdracht van Merk Fryslân is tweeledig. In de eerste plaats het formuleren en uitdragen van de positionering en kernwaarden van de merken 'Fryslân' en 'Wadden' op een eenduidige manier, naar interne en externe doelgroepen. In de tweede plaats het ondersteunen en faciliteren van de ontwikkeling van het product Friesland in samenwerking met ondernemers, gemeenten, provincie en andere stakeholders.

De doelstellingen van Merk Fryslân hebben vooral betrekking op toerisme. De hoofdpunten uit het Strategisch Marketingplan 2015-2018 op het gebied van toerisme zijn:

- Merk Fryslân heeft drie hoofdtaken:
 - o Marketing van Friesland en de Wadden in en buiten de provincie;
 - o Bouwen aan het product Friesland in samenwerking met ondernemers, gemeenten, provincie en andere stakeholders;
 - o Ontwikkelen en faciliteren gastvrijheid als onderscheidend kenmerk voor onze provincie.
- Merk Fryslân is de verbindende schakel tussen ondernemers(organisaties) en andere relevante partners, gemeenten en provincie.
- De kernwaarden van Fryslân zijn rust, authenticiteit, vrijheid en open. Met extra aandacht voor het element 'verrassend'
- Verbreding imago van watersport gebonden naar watersport, wandelen, fietsen, cultuur, culinair, met water als rode draad.
- De thema's zijn varen, wandelen, fietsen, cultuur, culinair als startpunt voor communicatie met (potentiële) bezoekers. In combinatie met brede regioinformatie.
- Fryslân en de Wadden worden gepositioneerd als twee afzonderlijke sterke merken.
- De marketing van Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018 is het onderscheidend podium voor de stad Leeuwarden, Fryslân en de Wadden.
- Intensivering van de inzet van direct en online marketing (ontwikkeling databases; samenhang met CH2018).
- Doorontwikkeling van de strategie van het gebruik van persreizen.
- Zakelijk toerisme: acquisitie van (inter)nationale congressen en evenementen.

De strategie zoals beschreven in het strategisch marketingplan wordt jaarlijks uitgewerkt in productplannen welke opgesteld worden in samenspraak met de partijen in de regio's en hun regioaanjagers.

HOOFDSTUK 4 - ROUTEGEBONDEN RECREATIE

Doelstellingen:

- Het optimaliseren van de bestaande infrastructuur.
- Waar nodig realiseren van nieuwe verbindingen voor de routegebonden recreatie.
- Optimaliseren van voorzieningen voor de routegebonden recreatie door herinrichting of aanleg van parkeerplaatsen en toeristische overstapplaatsen bij het begin van routes.
- Promoten van de Friese Wouden als dé regio voor wandelen en fietsen en als een gebied voor ruiters en mennen.

Routegebonden recreatie gaat over toeristen die één- of meerdaags genieten van de Friese Wouden langs de recreatieve routes die het gebied rijk is. Over trektochten en zwerfarrangementen, gekoppeld aan overnachten, eten en drinken. Deze vorm van toerisme versterkt de leefbaarheid en economie van Zuidoost Fryslân. Een goed netwerk van routes en paden vormt de basis voor toerisme en recreatie in Opsterland en in de Friese Wouden.

De gemeente Opsterland streeft er dan ook naar om constant het bestaande aanbod voor fietsen, wandelen en paardrijden verder te optimaliseren. De voorzieningen moeten van een goede kwaliteit zijn. Routes en paden houden niet op bij de gemeentegrens, daarom werkt Opsterland hierin nauw samen met de andere gemeenten in de Friese Wouden en de provincie Fryslân.

Het beheer en onderhoud wordt structureel opgepakt via een gezamenlijke regeling door de Marrekrite. Zo geven de overheden samen blijvend een kwaliteitsimpuls aan de omgevingsmogelijkheden waarin de horeca, de verblijfsaccommodaties en attracties volop van kunnen profiteren. Daarmee is de routegebonden recreatie een belangrijke economische drager voor Opsterland en de Friese Wouden.

De Friese Wouden is een gebied voor actieve korte vakanties met een landschap dat vele mogelijkheden biedt voor wandelen, fietsen, mountainbiken, ruiters en mennen. De routes moeten worden ontsloten door een regiodekkend wandelnetwerk, geschikt voor zondagse ommetjes tot meerdaagse wandeltrektochten. Het bestaande fietsroutenetwerk wordt verder geoptimaliseerd. In de regio Beetsterzwaag-Olterterp is door de Stichting MTB-route een nieuwe mountainbikeroute gerealiseerd in samenwerking met de boseigenaren van Opsterlandse Groene Parels.

Zo wordt de Friese Wouden een regio met prachtige, goed ontsloten fiets-, ruiters/men-, en wandelnetwerken. De promotie van deze routenetwerken moet worden versterkt en ondernemers wordt gestimuleerd om arrangementen te ontwikkelen, aansluitend bij de bestaande en nieuw te ontwikkelen routestructuren. Het doel is om meer recreanten en toeristen naar de streek te trekken. Van het ontsluiten van het gebied voor de wandelaars en fietsers en het aanbieden van arrangementen in de streek worden economische effecten verwacht.

HOOFDSTUK 5 - DAGRECREATIE

Doelstellingen:

- Stimuleren van de organisatie van evenementen die de naamsbekendheid van Opsterland en de dorpen vergroten, waardoor een vergroting van het aantal toeristen in Opsterland mogelijk wordt.
- Stimuleren van arrangementvorming door ondernemers in Opsterland op het terrein van toerisme en recreatie.
- Kwaliteit van de dagrecreatie in Opsterland borgen en verbeteren.
- Nieuwvestiging van dagattracties stimuleren binnen de planologische en infrastructurele mogelijkheden en ondernemers de ruimte bieden om de kwaliteit van hun bestaande onderneming te verbeteren
- Ruimte bieden voor de uitbreiding van de agrarische bedrijfsvoering met (dag)recreatieve mogelijkheden.

Dagrecreatie vindt plaats in geheel Opsterland en is nauw verbonden met de routegebonden recreatie. De recreant en toerist komen naar Opsterland om te genieten van rust, ruimte, natuur en cultuur; om er te wandelen, fietsen, varen of paardrijden. De dagrecreant kan gebruik maken van een zeer uitgebreid en fijnmazig fiets- en wandelroutenetwerk van paadjes en wegen. Dit is recreatief en toeristisch een sterk kwaliteitspunt van de gemeente.

De aanwezige dagrecreatieve functies zijn divers van aard. De bossen rond Beetsterzwaag en de bos- en heideterreinen ten oosten en westen van Bakkeveen hebben een functie gericht op dagrecreatief medegebruik.

Het speerpunt van recreatieve ontwikkeling ligt bij Bakkeveen. Nieuwe ontwikkelingen bij Bakkeveen moeten passen in de natuurfunctie en het historische karakter. Samen met de bevolking en plaatselijke ondernemers wil de gemeente de toeristische en recreatieve functies van het dorp verder ontwikkelen.

Door de bosrijke omgeving met de fraaie landgoederen, golfclub Lauswolt en het karakteristieke centrum van Beetsterzwaag beter met elkaar te verbinden kan een impuls worden gegeven aan diverse vormen van dagrecreatie in de regio Beetsterzwaag-Olterterp met karakteristieke dorpsbeelden en beeldbepalend erfgoed versterken de aantrekkelijkheid van het gebied voor de recreant en toerist.

In het veenpolderlandschap nabij Tijnje en Nij Beets geeft de openstelling van het Polderhoofdkanaal een nieuwe impuls voor de economische sector in dat gebied.

Versterken centrumfunctie van Gorredijk is een economische activiteit welke ook effect heeft voor het toeristisch belang. Nieuwe plannen worden in dat kader gestimuleerd voor winkels, restaurants, terras en openbare ruimte. Deze ontwikkelingen hebben vooral een relatie met de verdere ontwikkeling van de Turfroute. De winkels en voorzieningen in Gorredijk vormen een goede aanvulling op de recreatieve mogelijkheden in Opsterland. Door de ligging aan de Turfroute is er ook voor de vaarrecreanten veel te zien en te beleven.

De gemeente stimuleert organisaties en instellingen over te gaan tot het verbeteren van bestaande en nieuwe vormen van dagrecreatie, de organisatie van evenementen en activiteiten op het gebied van cultuur en cultuurhistorie en nieuwe arrangementen. In het bijzonder worden ondernemers gestimuleerd om hierin de samenwerking te zoeken.

Cultuur en recreatie en toerisme liggen hier dicht naast elkaar. Er zijn tal van culturele evenementen in Opsterland die veel bezoekers van buiten de gemeente aantrekken. Die culturele activiteiten en evenementen hebben als zodanig een belangrijke economische betekenis.

HOOFDSTUK 6 - CULTUURRECREATIE

Doelstellingen:

- Afstemming en samenwerking stimuleren tussen de sectoren cultuur, recreatie & toerisme en het bedrijfsleven.
- Stimuleren van culturele activiteiten en initiatieven in Opsterland en de Friese Wouden.
- Initiatieven stimuleren op het gebied van de beleving van de cultuurhistorie in Opsterland en de Friese Wouden.

De gemeente Opsterland heeft een rijke culturele geschiedenis. Versterking en behoud van het culturele aanbod is een belangrijke drager om het leefklimaat en imago van de gemeente te versterken. Recreatie en toerisme, onder andere gebaseerd op de cultuurhistorie van de gemeente met haar karakteristieke cultuurlandschappen, zal hierbij een centrale rol innemen. Zowel binnen het cultuurbeleid als in het beleid op het gebied van recreatie & toerisme wordt er aandacht gegeven aan het belang dat de gemeente hecht aan het behoud en zichtbaar maken van haar cultuurhistorie. Initiatieven op het gebied van de beleving van cultuurhistorie worden vanuit beide beleidsterreinen gestimuleerd in samenwerking met de andere gemeenten in de Friese Wouden.

De gemeente Opsterland kent een rijk en gevarieerd aanbod van galerieën, ateliers en beeldentuinen. Beetsterzwaag kent een concentratie van aanbod en heeft een het imago van kunstdorp. Ook de andere dorpen binnen Opsterland zijn aantrekkelijke vestigingsplaatsen voor kunstenaars. De gemeente Opsterland wil de afstemming tussen cultuur, recreatie en toerisme versterken. Ook de Friese taal kan de cultuur-toeristische betekenis en aantrekkingskracht van de regio versterken. Ervaringen vanuit andere Europese regio's met minderheidstalen, zoals het Welsh, het Catalaans en het Bretons, hebben dit uitgewezen. Het Fries kan als taal door bezoekers en inwoners worden ervaren als een uniek, authentiek, eigentijds en onderscheidend kenmerk van de streek en de regio.

Bij cultureel erfgoed gaat het om het beleven en de associatie op basis van de verhalen achter het erfgoed. Als de geschiedenis gaat leven komt er ook meer betekenis en meer draagvlak voor het behoud van het erfgoed. Opsterland kent de geschiedenis van de adel en de vervening en de tegenstelling tussen arm en rijk. Het verhaal van de ontstaansgeschiedenis van de gemeente Opsterland laat zich aflezen binnen de laagveenlandschappen, beekdallandschappen, kavelstructuren, dorpstructuren, singel- en laanbeplantingen, pingo ruïnes, historische landgoederen en tuinen. Aandacht voor landschap en cultuurhistorie draagt bij aan de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van een streek.

Musea

De gemeente Opsterland kent twee geregistreerde musea, het Museum Opsterlân in Gorredijk en het Openluchtmuseum It Damshus in Nij Beets.

Het openluchtmuseum It Damshus vertelt de ontstaansgeschiedenis van het laagveenlandschap. Een totaalbeeld van de sociaaleconomische, politieke en landschappelijke geschiedenis van de laagveenderij in Opsterland. Hier wordt de turfwinning, de veranderingen in het landschap als gevolg van de turfwinning, de werk-, woon- en leefomstandigheden van de veenarbeiders en de opkomst van het socialisme zichtbaar gemaakt.

Het Museum Opsterlân richt zich op een breed scala van de lokale cultuurhistorie met aandacht voor de tegenstellingen tussen arm en rijk, die een belangrijke rol hebben gespeeld in de sociale ontwikkeling van Opsterland. Hiernaast wordt de joodse gemeenschap en de oorlogsgeschiedenis van Gorredijk belicht. Ook aan de archeologische en landschappelijke geschiedenis van Opsterland wordt binnen het museum aandacht gegeven.

Gezamenlijke activiteiten van de musea versterken de cultuurhistorische beleving in Opsterland. De musea hebben behoefte aan regionale samenwerking. Dit past ook in het streven van de gemeente om regionale samenwerkingsvormen op het gebied van recreatie en toerisme in Zuidoost Friesland te stimuleren.

De musea zijn naar buiten gerichte laagdrempelige instellingen die de kennis van de lokale historie overdragen en plaatsen in een bredere context, waarbij ook de nadruk ligt op het bereiken van toeristen.

HOOFDSTUK 7 - VAARRECREATIE

Doelstellingen:

- We willen meer watersporttoeristen naar de regio trekken en ze kennis laten maken met de prachtige vaarwegen en ons mooie gebied.
- We willen de toervaarders langer vasthouden in onze regio, waar ze meer mogelijkheden krijgen om over te stappen naar andere recreatievormen.
- Samen met de gemeenten in Zuidoost Friesland de Turfroute (inclusief het Polderhoofdkanaal) promoten en vermarkten in samenhang met het toeristische product de Friese Wouden.
- Toegankelijkheid van de Turfroute verbeteren door het opwaarderen van de Opsterlandsche Compagnonsvaart naar (mini)-Dm-klasse
- Het borgen en optimaliseren van de voorzieningen langs de Turfroute.

Trends en ontwikkelingen

De watersport is een belangrijke tak van de toeristisch-recreatieve sector. De volgende trends en toekomstbeelden zijn van invloed op de toekomstontwikkelingen in deze sector:

- Ouderen blijven langer jong en het is een groeiende groep.
- De groep senioren vaart vaak buiten het hoogseizoen waardoor er seizoensverlenging optreedt.
- Het motorbootvaren wordt populairder en de motorboten worden groter en comfortabeler.
- Men verlangt meer luxe en gemak; zowel aan boord als aan de wal.
- De belangstelling voor cultuurhistorisch en landschappelijk aantrekkelijke vaartochten in eigen land blijft groeien.
- De vaartochten worden korter in afstand met een langer verblijf aan de wal; men bezoekt steeds vaker het achterland.
- Ontbrekende schakels in het vaarwegnet worden opgeheven.
- Vaarrecreatie wordt steeds vaker een vast onderdeel van gebiedsontwikkeling.
- Elektrisch varen is in opkomst.

De watersportsector is in beweging. De wensen en het gedrag van de toerist zijn veranderd. Zelfs het beroemde Friese Merengebied heeft moeite om meer bezoekers te trekken. De vaarrecreant is op zoek naar nieuwe vaargebieden en nieuwe routes met nieuwe concepten waarbij de koppeling water- en landrecreatie essentieel is. De Turfroute is daarom voor Zuidoost Friesland een belangrijke kans om de toeristische recreatieve sector te versterken. Deze versterking zorgt tegelijk voor een spin-off van de leefbaarheid in de regio en het aanzien van de dorpen.

De Turfroute is daarom één van de belangrijkste toeristische dragers van Zuidoost Fryslân. Vanaf de Tsjûkemar, en vanuit Wolvega, Heerenveen en Akkrum voert de Turfroute door een prachtig afwisselend landschap naar west-Drenthe en de kop van Overijssel. De route biedt ruimschoots gelegenheid om af te meren voor een wandeling, fietstocht of een overnachting. Tussen al het water liggen twee Nationale Landschappen (Zuidwest Fryslân en de Noardlike Fryske Wâlden) het Fochteloërveen en vier Nationale Parken (het Drents-Friese Wold, het Dwingelderveld, de Alde Feanen en de Weerribben-Wieden).

De gemeenten Opsterland heeft de laatste jaren veel geïnvesteerd in nieuwe voorzieningen aan de Turfroute in Hemrik, Wijnjewoude en Gorredijk. Er zijn nieuwe aanlegplaatsen gerealiseerd. Dat varieert van een eenvoudige Marrekrite ligplaats in Wijnjewoude tot landwaterknooppunten met diverse voorzieningen in Hemrik en Gorredijk.

Vaarrecreatie in cijfers

In 2012 is in Fryslân het totaal aanbod van passantenplaatsen door jachthavens toegenomen (+4,9%), terwijl het aantal vaste plaatsen juist licht daalde (-1,3%). De verhuurgraad van de vaste ligplaatsen laat in 2012 een minimale toename zien (87,7% naar 87,8%). Het totaal aantal verhuurdagen in de jacht- en bootverhuur is ten opzichte van 2011 iets gestegen en herstelt daarmee weer enigszins van de dip die zich in 2011 voordeed. Het aantal overnachtingen op kajuitmotorboten en kajuitzeilboten is ten opzichte van 2011 ook gestegen en komt daarmee weer op het niveau van 2010. In Fryslân er sprake was van iets minder brug- en sluispassages.

Opwaarderen van de Turfroute naar Mini-Dm-klasse

De Turfroute wordt door de provincie Fryslân in het kader van het Friese merenproject 2e fase opgewaardeerd tot een vaarweg van de Dm-klasse. Dit betekent in de praktijk een vaardiepte van 1.30 meter met een baggerdiepte van 1.70 meter en een bodembreedte van 15.00 meter. Dit zou echter leiden tot vervanging van nog goed functionerende oevers en extra grondverwerving. Daarom hebben betrokken partijen, de gemeente Ooststellingwerf, de gemeente Opsterland samen met de provincie Fryslân besloten dat een dergelijke forse opwaardering niet nodig is. De Turfroute wordt opgewaardeerd tot een zogenaamde mini-Dm-klasse vaarweg waar op vele plaatsen de bestaande vaarbreedte blijft bestaan. De Turfroute is zo gegarandeerd toegankelijk voor boten tot een vaardiepte van 1.30 meter, die elkaar overal kunnen passeren.

Verbindingen in de regio met de Turfroute

Bij de Herijking 2008 van het Friese Merenproject 2e fase is vastgesteld dat nieuwe verbindingen zoals Drachten-Groningen en Drachten-Assen een lage prioriteit hebben en gepaard gaan met veel te hoge kosten. De routes zijn uit de projectenlijst van het Friese Merenproject gehaald. De provincie zet daarom voor de route naar Drenthe in op verbetering van de toegankelijkheid van de bestaande Turfroute. De Turfroute ligt er immers al. De realisatie van de ontbrekende schakel tussen Erica en Ter Apel zorgt naar verwachting voor een toename van het aantal recreatieve vaarbewegingen. Door de aanleg van deze vaarverbinding, ontstaan er veel nieuwe verbindingen tussen het Groningse, Drentse en Friese vaarwater. Vanaf Ter Apel kan er dan ook van en naar Duitsland worden gevaren.

De gemeente Opsterland en de gemeente Smallingerland hebben samen met de provincie Fryslân in 2015 de heropening Polderhoofdkanaal gerealiseerd. Met de openstelling van het Polderhoofdkanaal wordt het toeristische aanbod in dit deel van Fryslân en specifiek in de gemeenten Smallingerland en Opsterland sterk verbeterd. Uit onderzoek blijkt dat openstelling van het kanaal gunstig zal uitpakken voor de lokale economie. We verwachten dat heropening van het Polderhoofdkanaal ook een gunstig effect zal hebben op het aantal vaarbewegingen in de Turfroute. Het Polderhoofdkanaal verbindt de Turfroute met de Lits-Lauwersmeerroute, waardoor een prachtige nieuwe vaarroute door het oosten van de provincie van Drenthe naar Lauwersoog is ontstaan. De Turfroute is verbindt via het Polderhoofdkanaal de Friese Wouden direct met de Friese Meren. (zie kaartje blz. 9).

Toeristische betekenis Turfroute voor Zuidoost Friesland

De kernwaarden van het merk Zuidoost Fryslân zijn Actief, Inspirerend, Authentiek, Aangenaam. Deze kernwaarden passen uitstekend bij de Turfroute. In Zuidoost Fryslân gaat het om sfeer, atmosfeer en uitstraling. De beleving van de tijd - het natuurlijke ritme - is de rode draad voor het bewaren en het genieten van de schoonheden van Zuidoost Fryslân. De Turfroute is een voorbeeld van een natuurlijk ritme. Je mag soms zelf de handen even uit de mouwen steken om een draaibruggetje te bedienen. Dat is de charme van de Turfroute.

De basisstructuur van Zuidoost Fryslân wordt voor een groot deel gevormd door waterwegen. In de ontstaansgeschiedenis van het landschap zijn de oorspronkelijke Linde- en Tjongervallei, het Koningsdiep en de Kromme Ee bepalend. Van oost naar west lopen de waterstromen, later ten gevolge van de vervening doorkruist door de Compagnonsvaarten. De Turfroute, die over de

Opsterlandse Compagnonsvaart gaat, vormt de verrassende toeristische noord-zuidverbinding vanaf de Drentse Hoofdvaart met aansluiting op de Friese Meren in de driehoek Grou-Drachten-Earnewâld. Water heeft bovendien een grote aantrekkingskracht en op recreanten, toeristen en inwoners van het gebied. De beken, vaarten en kanalen vormen ons landschap en zijn mede bepalend voor de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Tussen dit waterpatroon komen de heide- en bosgebieden van Zuidoost Fryslân eens te meer tot hun recht.

De Turfroute is een kwaliteitsproduct dat in een specifieke toeristische regio vermarkt wordt. De (grote) Turfroute loopt door drie provincies en maakt deel uit van een groter vaarrouthenetwerk, dat zich uitstrekt tot ver in Friesland, Groningen en zelfs tot in Duitsland (Grenzeloos Varen). Dit vraagt coördinatie op een meer dan regionaal niveau.

Er wordt ingezet op het specifieke en unieke karakter van het gebied met aandacht voor de ontstaansgeschiedenis van de Turfroute. In het nieuwe concept voor de Turfroute staan de vier nationale parken centraal. De Turfroute is interessant voor doelgroepen die op zoek zijn naar het andere Friesland. Varen door dit bosrijke gebied is anders dan varen over de Friese Meren en door andere watersportgebieden in Friesland.

Cultuurhistorische en landschappelijke betekenis Turfroute

De vervening heeft grote invloed gehad op het landschap van Zuidoost Friesland, maar ook op de geschiedenis van de inwoners. Vanaf de 16de eeuw kwam de grootschalige turfsterkerij op gang, voortkomend uit de behoefte aan brandstof. Zuidoost Friesland kent dan ook de verhalen over de vervening en de gevolgen daarvan voor het landschap, over de grote invloed op de sociale omstandigheden van de inwoners van Zuidoost Friesland. Er zijn ook de verhalen over de statige buitenverblijven en prachtige tuinen van de stadhouders en de Friese adel. De geschiedenis van Zuidoost Friesland is misschien wel het meest zichtbaar door de Compagnonsvaarten met de zijvaarten (de wijken), en de sluizen met hun prachtige sluiswachterwoningen.

De vaarten zijn ontstaan om het hoogveen turf en het water af te voeren. Het veen is verdwenen en door de opkomst van het wegverkeer ook de beroepsvaart. De Compagnonsvaarten verloren hun functie. De Schoterlandsche Compagnonsvaart is zelfs niet meer bevaarbaar door vaste bruggen, dammen en zelfs demping van kilometers kanaal. Dat lot is de Opsterlandsche Compagnonsvaart bespaard gebleven. Het historische kanaal heeft vrijwel ongeschonden de tijd doorstaan en kan opnieuw de motor vormen in ontwikkeling en revitalisering van de regio. De Turfroute is cultureel erfgoed en staat symbool voor de ontginning en ontwikkeling van Noord Nederland en Zuidoost Friesland in het bijzonder. Dat moet bewaard worden en veilig worden gesteld. De Turfroute is dan ook meer dan alleen een vaarroute. Het is een waardevol geschenk van generaties uit het verleden. Een monument van economische en cultuurhistorische ontwikkeling.

Economische betekenis Turfroute voor Zuidoost Friesland

Toerisme is één van de sectoren waar in het noorden van Nederland groei te verwachten is. Ook de Turfroute zorgt voor meer bestedingen bij recreatiebedrijven, bij de detailhandel en horeca. De Gemeente Opsterland streeft met de regiopartners naar een verdubbeling van het aantal toervaarders in 2020 in Zuidoost Friesland ten opzichte van het niveau 2014. Dat betekent jaarlijks 1.700 extra toervaarders in de regio. Dit kan mede mogelijk gemaakt worden door het opwaarderen van de vaarroute naar Dm-klasse. Tevens moet de vaarrecreant gestimuleerd worden tot een langer verblijf van op de Turfroute door het aantrekkelijker maken van de regio de Friese Wouden. De huidige bestedingen op de Turfroute worden geraamd op € 400.000,- per jaar. De bestedingen in 2020 worden geraamd op € 1,4 miljoen per jaar, een verhoging van € 1 miljoen per jaar. De effecten voor de rest van Zuidoost Friesland (Driewegsluis, Wollega, Tjonger, Heerenveen) zijn hierin niet meegenomen. Ook de te verwachten positieve effecten van de heropening van het Polderhoofd kanaal en de vaarverbinding Erica-Ter Apel zijn niet meegenomen in de cijfers.

Meer boten in de Turfroute heeft ook invloed op de toeristische aantrekkelijkheid. Boten zorgen voor vertier en voor een langer verblijf van 'waltoeristen' in Nij Beets, Gorredijk, Donkerbroek, Oosterwolde, Appelscha, Oldeberkoop of bij de Driewegsluis. Opwaardering van de Turfroute betekent een uitbreiding van het watersportaanbod in Friesland, Drenthe en Overijssel. Een belangrijke economische sector krijgt hiermee een kwaliteitsimpuls die zich zal vertalen naar meer bezoekers, langer verblijf en hogere uitgaven aan de wal. Door deze extra bestedingen levert de Turfroute ook een bijdrage aan de leefbaarheid in kleinere kernen. Het voorzieningenniveau kan mede door toeristen in stand worden gehouden.

Stichting Nije Kompanjons

De Stichting De Nije Kompanjons (DNK) redde in 1974 de (kleine) Turfroute door te voorkomen dat de Opsterlandse Compagnonsvaart werd gedempt. Sinds die tijd zet DNK zich met veel enthousiasme in voor de instandhouding, de verbetering en de promotie van de Turfroute. De stichting is structureel gesprekspartner van de afdeling Nautische Zaken van de provincie Friesland, de afdeling die het onderhoud en de bediening van bruggen en sluizen regelt en van toeristische organisaties, overheden en toervaarders.

De rol van DNK is van groot belang voor de kwaliteit van de Turfroute. De Stichting is uitstekend op de hoogte van wat er speelt bij de schippers, onderhoudszaken, voorzieningen of brugbediening en heeft expertise betreffende onderhouds- en beheerszaken en promotie. DNK is een goede ambassadeur en adviseur voor de Turfroute. De gemeente wil graag dat de DNK haar werkterrein in de regio uitbreidt naar het Polderhoofdkanaal en gaat samenwerken met partijen in Nij Beets en De Veenhoop.

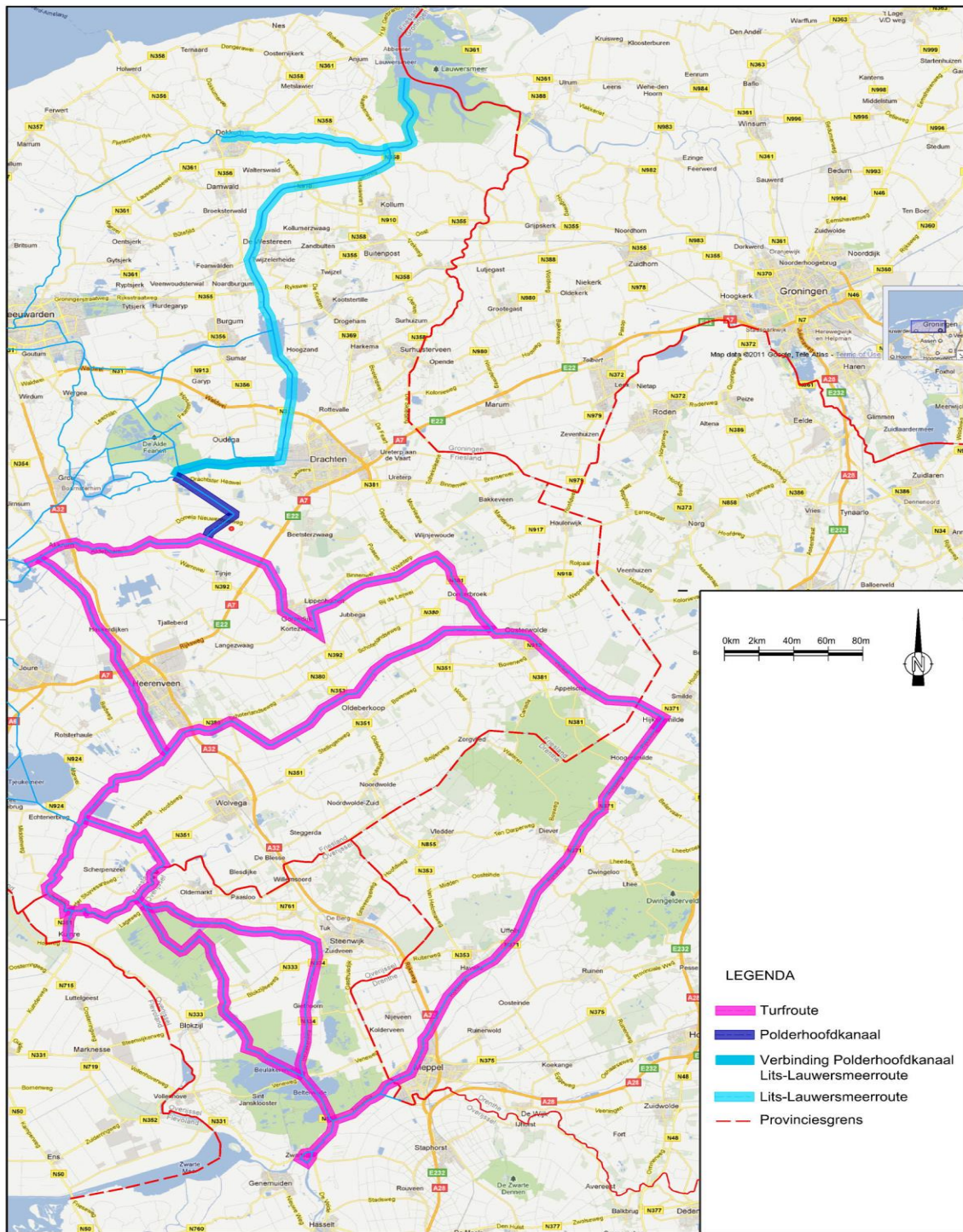
Toekomstvisie en ambities voor de Turfroute

De Turfroute (inclusief het Polderhoofdkanaal) profileert zich niet alleen als een vaarroute, maar ook als:

- fietsroute - De Turfroute wordt als (bewegwijzerde of beschreven) fietsroute ontwikkeld.
- wandelroute - Als lange afstandswandeling en als 'beleef route' (een combinatie van verschillende routevormen: wandelen, ATB-en, varen, kanoën) inclusief overnachtingen, kan de Turfroute nieuwe doelgroepen aanspreken.
- sloepenroute - Uitgeven van een sloepenvariant van de Turfroute (korte en lange variant) gekoppeld aan een arrangement: huren van de sloep, overnachten, restaurantbezoek, fiets, museumbezoek.

Bij de uitvoering zullen ondernemers een belangrijke rol innemen. Zij moeten nauw worden betrokken bij de ontwikkeling van nieuwe routes en arrangementen die de Turfroute nog aantrekkelijker maken. Door samenwerking en afstemming kunnen betrokken partijen de ambities rond de Turfroute kunnen realiseren. Kansen Benutten geeft de gezamenlijke visie van de regio op de toekomst van de Turfroute weer in een aantal ambities waarmee de regio de meerwaarde en het belang van de Turfroute onderschrijft:

1. De Turfroute is een toeristisch speerpunt binnen het toeristisch profiel De Friese Wouden, waarbij de recreatieve, toeristische, cultuurhistorische en landschappelijke waarden van de Turfroute worden uitgedragen;
2. De Turfroute wordt opgewaardeerd naar (mini)Dm-klasse met een vaardiepte van 1.30 meter;
3. De Turfroute is van economisch belang voor de regio Zuidoost Friesland en draagt daarmee bij aan de leefbaarheid;
4. Per 2020 bezoeken jaarlijks meer dan 3000 boten de Turfroute en worden de bestedingen van de recreanten verhoogd met € 1 miljoen per jaar t.o.v. het niveau 2014;
5. De Turfroute ontwikkelt zich als de verbindende schakel binnen de regio Zuidoost Friesland en als schakel tussen de vaargebieden van Friesland, Drenthe, Overijssel en Duitsland.

HOOFDSTUK 8 - VERBLIJFSRECREATIE

- **Doelstellingen:**
- Kwaliteit van het bestaande aanbod verbeteren en stimuleren van nieuwe particuliere initiatieven;
- Aanbod versterken met hoogwaardige en kleinschalige aanbieders en het stimuleren van nieuwe vormen van kwalitatief hoogwaardige verblijfsvoorzieningen;
- Ruimte bieden voor kleinschalige ontwikkelingen;
- Het vergroten van de diversiteit en keuzemogelijkheden in de verblijfsrecreatie;
- Inspelen op de vraag naar kwaliteit en luxe in het aanbod;

Verblijfsrecreatie toekomst en trends

Gemiddeld genomen is er in Fryslân sprake van verzadiging van de verblijfsrecreatieve markt, met als belangrijkste uitzondering de hotelsector, waarin nog wel groei zichtbaar is. Er is sprake van een oververtegenwoordiging van het aanbod dat aantrekkelijk is voor de leefstijlen rustig groen, uitbundig geel en in mindere mate voor gezellig lime. De aqua belevingswereld kan relatief maar weinig aanbod vinden dat past bij haar leefstijl. Voor de rode, paarse en blauwe belevingswerelden zien we grote regionale verschillen qua beschikbaarheid van aantrekkelijk verblijfsrecreatief aanbod. Een substantieel deel van het aantal overnachtingen vindt plaats op kampeerplaatsen en in groepsaccommodaties.

De huidige toerist wenst meer luxe, comfort en kwaliteit. Voor kwaliteitsverbetering en/of differentiatie is vrijwel altijd meer ruimte nodig, bijvoorbeeld voor grotere standplaatsen, landschappelijke inpassing of voor omvorming of verstening, zonder dat er per definitie sprake hoeft te zijn van een toename van de beddenscapaciteit en/of van toename van de recreatieve druk op de natuur. De kampeermarkt heeft het moeilijk en in de kampeermarkt is vraag naar meer kwaliteit, bijv. naar alternatieve luxe kampeer- verhuuraccommodaties. Het aantal campers ten opzichte van de caravans is procentueel sterk gestegen.

Het ondernemerschap is vaak nog te intern gericht, waardoor de neiging tot 'meer van hetzelfde' onvoldoende wordt doorbroken. De sector is over het algemeen erg kleinschalig. Alleen bedrijven met een financieel gezonde bedrijfsvoering met grotere schaalomvang zijn goed in staat om in te spelen op de snel veranderende trends en de marktvraag. Dit wil overigens niet zeggen dat kleinschalig aanbod geen kwaliteit kan hebben of per definitie niet exploitabel is.

De verblijfsrecreatieve sector in Fryslân kenmerkt zich door een kort seizoen, een hoge kapitaalintensiteit (als gevolg van hoge investeringen in voorzieningen) en lage rendementen in vergelijking met andere sectoren. Ondernemers krijgen mede hierdoor moeilijk toegang tot externe

financiering voor noodzakelijke of gewenste investeringen.

Het ruimtegebruik van de sector met 1% is zeer beperkt, ook in vergelijking met andere provincies. Puur statistisch gezien is er dus meer dan voldoende fysieke ruimte in Fryslân voor nieuwe initiatieven.

Toekomstige ontwikkelingen zijn in de hedendaagse samenleving echter slechts beperkt voorspelbaar. De ontwikkeling van de verblijfsrecreatie hangt af van private initiatieven. De gemeente wil de sector volop kansen bieden voor uitbreiding en vestiging van bij voorkeur nieuwe vormen van kwalitatief hoogwaardige verblijfsvoorzieningen.

Verblijfsaccommodaties in Opsterland

Bij het (verblijfs)recreatieve aanbod maken we onderscheid in typen accommodatie, schaalgrootte en ligging. Bij type accommodatie kennen we kampeerterreinen, groepsaccommodaties, kleinschalige verblijfsvormen, recreatiewoningen, hotels, pensions en jachthavens.

Kampeesterreinen

De bestaande kampeesterreinen in Opsterland moeten voldoende bestaansbasis houden door in te kunnen blijven spelen op maatschappelijke trends. Kwaliteit en luxe zijn daarbij belangrijke kenmerken. Dit betekent dat er ruimte moet zijn om de kwaliteit van de verblijfsplekken op te waarderen en om recreatieve voorzieningen te realiseren.

Volwaardige kampeesterreinen beschikken over het algemeen over ruimte voor meer dan 50 tot 100 kampeermiddelen en bieden plaats voor tenten, caravans, campers, stacaravan, chalets, trekkershutten, enz. Het betreft voorzieningen die het hele jaar voor dat doel beschikbaar zijn. De gemeente biedt ruimte voor de vestiging van nieuwe volwaardige kampeesterreinen bij voorkeur gericht op nieuwe en specifieke doelgroepen, zorgtoerisme, wellness, combinatie met vaarrecreatie, enz.

Naast de volwaardige kampeesterreinen zijn er kleinschalige kampeesterreinen. Hierbij gaat het meestal om een nevenactiviteit, vooral bekend als "kamperen bij de boer". Het gaat hierbij om tenten, caravans en campers. Kleinschalig kamperen is gebonden aan het kampeerseizoen (van 15 maart tot 31 oktober). Bij uitbreiding van het aantal kampeesterreinen zal de markt voldoende regulerend werken.

Opsterland telt ook een viertal natuur- en landschapscampings (It Kroese Beamke, Ikenhiem, De Sieghorst en Beekdalhoeve Het Koningsdiep). Deze zijn ontstaan als compensatie voor agrarische bedrijven in een EHS gebied en liggen in een kwetsbare omgeving. Uitbreiding van de bestaande kampeesterreinen is niet gewenst. Wel wordt de ruimte geboden om binnen de bestaande terreingrens kwalitatieve verbeteringen aan te brengen en te vernieuwen.

Groepsaccommodaties

Deze verblijfsvorm behoort tot het traditionele aanbod van groepsaccommodatie voor schoolreisjes, jongerengroepen, enz. Dit aanbod is sterk aan vernieuwing en modernisering onderhevig. Weliswaar neemt de vraag naar groepsaccommodatie af, maar tegelijkertijd schuift de vraag steeds meer op in de richting van een recreatieve accommodatie en verblijf van specifieke doelgroepen zoals familieweekenden en bedrijfsuitjes. Het zijn grote vakantiehuizen die geschikt zijn voor (redelijk) kleine tot (zeer) grote groepen gasten.

De gemeente biedt ruimte voor vernieuwing en ontwikkeling in dit segment door veranderingen binnen bestaande accommodaties of door vestiging van nieuwe.

Kleinschalige vaste verblijfsvormen: B&B, plattelandskamers, gastenkamers

Dit zijn kleinschalige onderkomens met een breed aanbod. Het gaat meestal om nevenactiviteiten.

De gemeente wil ruimte bieden om deze verblijfsvorm verder te ontwikkelen. Er worden geen gebiedsbeperkingen en ook geen beperkingen in het aantal vestigingen opgelegd. De markt zal daarin regulerend werken. De verwachting is dat de groei het sterkst zal zijn in gebieden met veel bos en natuur en in de waterzone.

In bepaalde gevallen is het mogelijk om een verblijfseenheid te realiseren in een aanwezig bijgebouw, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan.

Recreatiewoningen

De gemeente wil ontwikkeling van nieuwe complexen van recreatiewoningen stimuleren. Deze verblijfsvorm kan het hele jaar worden gebruikt en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de seizoensverlenging. Het gaat om complexen van deze woningen (waaronder appartementen) onder centraal beheer en exploitatie en te gebruiken voor verhuur. Dus niet als tweede woningen.

Twee gebieden komen binnen de gemeente in aanmerking voor ontwikkeling van woningen in dit segment: Bakkeveen en omgeving en de waterzone.

Hotels en pensions

Hotels en pensions oriënteren zich deels op de recreatief-toeristische markt en deels op de zakelijke markt. Gelet op de aard en omvang van het aanbod aan hotels en pensions lijkt groei in dit segment zeker mogelijk. De groeimogelijkheden zijn op de eerste plaats voorbehouden aan de bestaande accommodaties.

Naast ruimte voor uitbreiding van de bestaande hotels en pensions wil de gemeente ook mogelijkheden bieden voor vestiging van nieuwe. De markt zal daarin regulerend werken. Voor locaties van nieuwe hotels en pensions zien we ruimte in zowel de dorpen als in het buitengebied.

Jachthavens / aanleggelegenheid

Door de openstelling van het Polderhoofdkanaal is het bevaarbare water in de gemeente Opsterland direct verbonden met de Friese meren. De verwachting is dat hierdoor de watersportactiviteiten vooral in de regio Nij Beets zullen toenemen. De gemeente wil de mogelijkheid bieden tot het realiseren van jachthavens met aanverwante functies. De jachthaven moet wat schaal en maat betreft passen in het watersportprofiel van de gemeente. Een jachthaven voor vaste ligplaatsen wordt dikwijls gecombineerd met aanleggelegenheid, een reparatie-inrichting, botenhelling, stallingsmogelijkheden

voor boten, enz. Van belang is dat met de haven een nieuwe economische activiteit wordt gegenereerd.

Zonering van de verblijfsrecreatie

De gemeente Opsterland hanteert een driedeling in het landelijk gebied als basis voor ontwikkeling van recreatie en toerisme. Dit vormt een aanknopingspunt voor een zonering van het verblijfsrecreatieve aanbod.

Bos- en natuurgebieden:

Dit zijn gebieden waarbij de prioriteit ligt op natuur- en landschapsbescherming. Deze zijn zeer aantrekkelijk voor recreatie en toerisme, maar tegelijkertijd kwetsbaar. Gelet op de prioriteitstelling is recreatie een ondergeschikte functie. Deze functie mag geen schade toebrengen aan natuur- en landschapswaarden en daarom zijn deze gronden niet geschikt voor verblijfsrecreatieve vestigingen;

Landbouwgebied:

Hier heeft de agrarische productie prioriteit. Het zijn meestal open of half open gebieden met een goed ontwikkelingsperspectief voor de landbouw. In de regel worden ze ervaren als minder aantrekkelijk voor recreatie en toerisme. Dat is ook de reden dat deze functie beperkt tot ontwikkeling is gekomen. Ook voor de toekomst moet geen sterke groei van recreatie en toerisme in deze gebieden worden verwacht. Bovendien zou dit strijdig kunnen zijn met de agrarische productiefunctie;

Verwevingsgebied:

Hier komen verschillende functies naast elkaar voor. Landbouw, landschap, recreatie, wonen en bedrijvigheid vormen daarvan de belangrijkste en zijn een gemeenschappelijke drager voor het verwevingsgebied. Het wordt gekenmerkt als een half open of gesloten coulissenlandschap met grote en minder grote bospercelen. Deze gronden zijn aantrekkelijk voor de uiteenlopende functies en dus ook voor recreatie en toerisme. De ontwikkeling van de verblijfsrecreatie zal zich vooral in dit gebied voltrekken.

In de verwevingsgebieden zal het accent liggen op recreatie en toerisme. Hierbij gaat het vooral om specifieke gronden die aantrekkelijk zijn voor recreatie en toerisme.

Dat zijn (figuur 2):

- De bos- en natuurgebieden van Bakkeveen en Beetsterzwaag:
In bos en natuur is geen verblijfsrecreatieve ontwikkeling toegestaan. Vestiging zal vooral worden gezocht in de zones daaromheen, met een oriëntatie op de dorpen Bakkeveen (als recreatief speerpunt) en Beetsterzwaag.
- De waterzone:
Met het Polderhoofdkanaal en de aanwezigheid van de Turfroute is Opsterland aantrekkelijk voor de vaarrecreant, mede door de directe verbinding met het Friese merengebied. Het gebied langs het bevaarbaar water wordt daarmee vestigingsgebied voor watergeoriënteerde verblijfsrecreatie met een accent op Nij Beets en omgeving. We merken een gebied van 500 meter ter weerszijde van het bevaarbaar water aan als "waterzone".

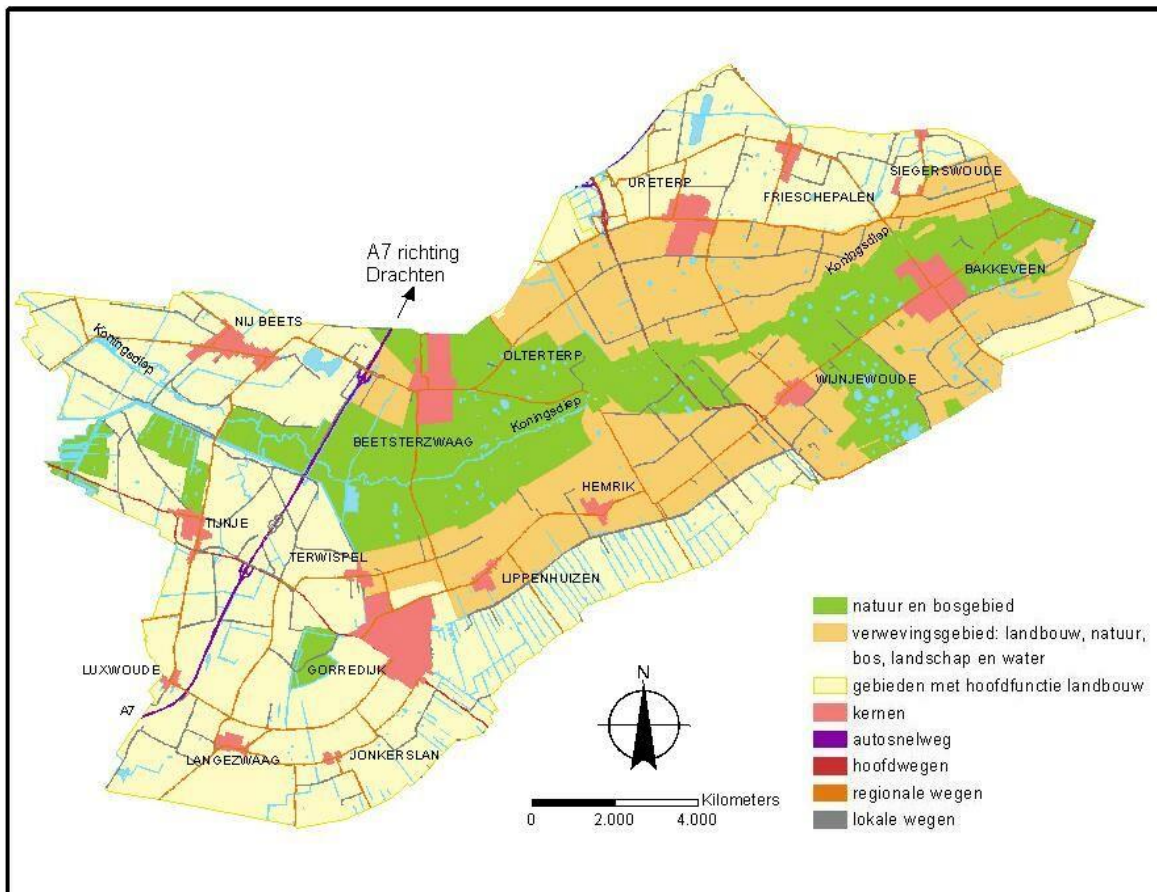
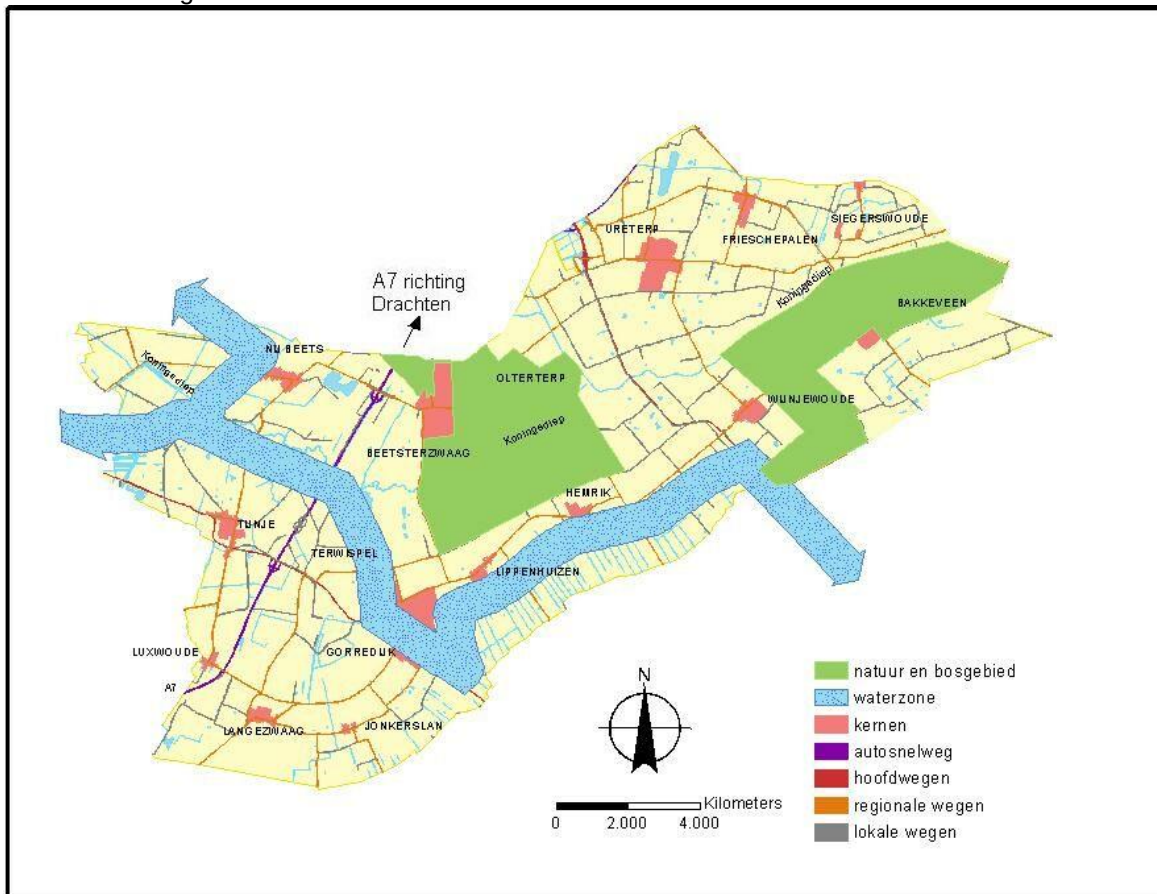

fig.

Gebiedsindeling

Zoneringsgebied

HOOFDSTUK 9 - PROMOTIE IN OPSTERLAND

Doelstellingen:

- Ontwikkelen van de toeristische identiteit van Opsterland en de Friese Wouden.
- Het bevorderen de promotie van het toeristische product in Opsterland en de Friese Wouden.
- Kwaliteitsverbetering van het gastheerschap in de gemeente Opsterland en de Friese Wouden
- Het organiseren van structureel overleg en samenwerking binnen de sector Toerisme en recreatie.

Tot voor kort richtte de provincie Fryslân en de provinciale marketingorganisatie zich vooral op de Friese Meren, de Friese Wadden en de Friese Elfsteden. De Friese Wouden zijn daardoor misschien wel het best bewaarde geheim van Fryslân. Een authentiek en nog relatief rustig gebied met een breed scala aan recreatieve mogelijkheden. Inmiddels heeft de regio een eigen identiteit en een eigen profiel ontwikkeld. De Friese Wouden staan op de kaart. De gemeente wil de recreatieve en toeristische mogelijkheden van de gemeente en de regio verder ontwikkelen. Daartoe werkt de gemeente intensief samen met de andere gemeenten in de Friese Wouden.

Opsterland wil de ondernemers, als dragers van de sector recreatie en toerisme, faciliteren en stimuleren. Daarbij is het belangrijk om een goede gastheer te zijn. Potentiële gasten en aanwezige bezoekers en eigen bewoners worden attent gemaakt op de mogelijkheden voor toerisme, recreatie en vrijetijdsbesteding en geholpen bij het optimaal benutten en genieten van die mogelijkheden. Daarbij onderscheiden we de bekende speerpunten in Kansen Benutten. Opsterland wil de routegebonden recreatiemogelijkheden blijven borgen en waar mogelijk optimaliseren: wandelpaden, fietspaden, ruitpaden en vaarroutes. Ook worden attracties en evenementen ondersteund die een stimulans geven aan de routegebonden recreatie en die de naamsbekendheid van Opsterland en de Friese Wouden vergroten. De aanleg- en overstapmogelijkheden bij de Turfroute (inclusief Polderhoofd kanaal) worden waar mogelijk verder verbeterd met het accent op Nij Beets en omgeving. De gemeente stimuleert exposities en activiteiten, gericht op het ontdekken van de culturele en cultuurhistorische kwaliteit van Opsterland.

Belangrijk is het om gasten te verleiden tot een meerdaags verblijf in de Opsterlandse verblijfsaccommodaties en een bezoek te brengen aan de Opsterlandse attracties en horeca-accommodaties. Het accent zal ook liggen op het positioneren van Gorredijk als aantrekkelijke winkelplaats en het verbeteren van de toegankelijkheid en attractiewaarde van landgoederen bij Beetsterzwaag-Olterterp in combinatie met het dorp Beetsterzwaag.

Op het gebied van promotie en gastheerschap zijn in Opsterland een aantal belangrijke partijen actief. De Stichting Toeristische Belangen Oost-Opsterland te Bakkeveen exploiteert het Toeristisch Informatiepunt (TIP) nabij de Slotpleats en de bossen van Natuurmonumenten. De Stichting werkt met een groot aantal vrijwilligers, die de gast van dienst willen zijn met ideeën voor een dagje uit, de verkoop van souvenirs en het beantwoorden van vragen. Dat alles om van hun verblijf in Opsterland een succes te maken.

De Stichting Bevordering Toerisme Beetsterzwaag e.o. exploiteert onder de noemer van Beetsterzwaag Natuurlijk eveneens een Toeristen Informatie Punt. Deze stichtingen dienen als gastheer de belangen van het toeristisch-recreatieve en overige bedrijfsleven en de gemeente. De ondernemers en de gemeente hebben baat bij de ontwikkeling en bevordering van toerisme, recreatie en activiteiten op het gebied van vrijetijdsbesteding. Vanwege het economische belang en als draagvlak voor maatschappelijke functies. Als gastheer komen de TIP's in direct contact met de klant. Zij kunnen het bedrijfsleven en de gemeente van dienst zijn als adviseur en ontwikkelaar van toeristische en recreatieve producten en diensten.

De kracht van het gastheerschap dient te liggen in het beschikbaar en toegankelijk maken van alle informatie die voor potentiële en daadwerkelijke gasten en bezoekers van belang is: Dit vraagt een bepaalde capaciteit en inzet van de lokale stichtingen in Bakkeveen en Beetsterzwaag. De gemeente stimuleert deze lokale stichtingen daarom om samenwerking te zoeken met elkaar en met de ondernemers uit de sector. Samenwerking met andere TIP's en VVV's binnen en buiten de Friese Wouden is noodzakelijk, met inzet en ondersteuning van de regioaanjager recreatie en toerisme in de Friese Wouden.

De gemeente Opsterland wil de profilering van de Friese Wouden bewerkstelligen. Opsterland investeert daarom al enige jaren zowel bestuurlijk als ambtelijk in de regionale samenwerking op het

gebied van Toerisme & Recreatie. Op lokaal en regionaal niveau is daartoe een structureel overlegplatform nodig voor overleg voor de sector Recreatie & Toerisme in de gemeente Opsterland en de regio zuidoost Friesland.

De coördinatie voor promotie en marketing van de Friese Wouden dient op regionaal plaats te vinden in nauwe samenwerking met de provinciale regiomarketingorganisatie Merk Fryslân. Promotie van Opsterland en Opsterlandse producten dient te worden gestimuleerd in samenwerking en samenhang met de samenwerkende gemeenten in de Friese Wouden. Samen met de sector en bij voorkeur onder aansturing van het Toeristisch Netwerk Friese Wouden en de regioaanjager dienen er bijeenkomsten, workshops, symposia e.d. te worden georganiseerd om te komen tot concrete uitwisseling van ideeën en plannen, afstemming van initiatieven en samenwerking tussen partners. Met als resultaat het ontwikkelen van nieuwe toeristische arrangementen en producten. Opsterland wil de lokale Opsterlandse organisaties stimuleren om hier bij aan te sluiten.

HOOFDSTUK 10 - MIDDELEN

De gemeente vervult een voorwaarden scheppende rol en veel van de voorgenomen maatregelen vloeien voort uit deze rol. Geldelijke investeringen worden in principe privaat gefinancierd. Een deel van de voorgenomen maatregelen wordt uit diverse externe bronnen bekostigd, met waar mogelijk cofinanciering door de gemeente. Voor overige projecten worden voorstellen ingediend wanneer over gegaan zal worden tot uitvoering van de maatregelen.

Sinds 2008 is het budget uitgebreid voor het initiëren van onderzoeken, kleinschalige projecten met een aanjaagfunctie, het organiseren van communicatietrajecten, het beleggen van informatiebijeenkomsten, het instand houden van overlegplatformen voor zowel de eigen gemeente als in regionaal verband. Ook voor professionalisering van het gastheerschap en de promotie van Opsterland en de Friese Wouden is budget beschikbaar. Financiering vindt plaats op basis van de doelstellingen van Kansen Benutten.

Toeristisch Platform Opsterland

De gemeente Opsterland wil met de ondernemers met een verblijfsaccommodatie graag structureel in gesprek blijven over de bestedingen van het budget Kansen Benutten recreatie en toerisme. Daartoe heeft het college in 2012 het Toeristisch Platform Opsterland in het leven geroepen, bestaande uit ondernemers met een verblijfsaccommodatie en de bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging van de Gemeente Opsterland. Dit Platform biedt de gelegenheid om over de systematiek en bestedingen van de toeristenbelasting met elkaar van gedachten te wisselen, maar ook over actuele lokale en regionale onderwerpen betreffende het beleid voor recreatie en toerisme in Opsterland en de regio de Friese Wouden.

Voor het verder ontwikkelen van een voorwaarden scheppend beleid en een actief beleid gericht op initiatieven en ontwikkeling heeft de Gemeente Opsterland structureel een bedrag aan middelen beschikbaar. Sinds 2012 wordt het budget Kansen Benutten één op één afgestemd op de opbrengst van de toeristenbelasting. Daardoor kan de gemeente op concrete en projectmatige wijze uitvoering geven aan de doelstellingen uit deze nota en de komende jaren een actief beleid blijven voeren, waardoor betrokken partners de Kansen kunnen blijven Benutten.

Beetsterzwaag, 2015